

ДО ПИТАННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ САНАЦІЄЮ ПІДПРИЄМСТВА

асист. **Самойлікова А.В.**, студент гр. Ф-02 Сич І.В.

Сучасні економічні та соціально-політичні тенденції в Україні та світі змушують керівників підприємств ухвалювати рішення в умовах невизначеності, фінансової і політичної нестабільності, під впливом яких зростає ймовірність виникнення кризових ситуацій, результатом яких може стати неплатоспроможність або банкрутство підприємства. Значний рівень конкуренції на ринках товарів і послуг у різних галузях національної та міжнародної економіки, фінансово-економічні ризики, уповільнення платіжного обороту, зростаючі темпи інфляції, нестабільність податкової системи та законодавчої бази, недостатня кваліфікація менеджерів підприємства та ряд інших внутрішніх і зовнішніх факторів зумовлюють поширення випадків банкрутства й відповідно актуальність політики антикризового фінансового управління.

На сьогодні політика антикризового фінансового управління є важливим превентивним засобом, частиною загальної фінансової стратегії підприємства і полягає в розробці й використанні системи методів попередньої діагностики загрози банкрутства і механізмів фінансового оздоровлення підприємства, що забезпечують його захист від банкрутства. Вище наведене обумовлює актуальність дослідження теоретичних і практичних аспектів управління фінансовою санацією підприємства, яке в сучасних умовах дуже гостро торкається багатьох українських підприємств, котрі можуть виявитися неплатоспроможними і збанкрутілими.

Ринкова економіка виробила широку систему фінансових методів попередньої діагностики і можливого захисту підприємства від банкрутства, яка отримала назву «системи антикризового фінансового управління». Суть цієї системи управління полягає в тому, що загроза банкрутства діагностується ще на ранніх стадіях її виникнення, що дозволяє своєчасно привести в дію спеціальні фінансові механізми захисту або обґрунтувати необхідність певних процедур реорганізації. Якщо ці механізми і процедури через несвоєчасне або недостатньо ефективне їх здійснення не призвели до фінансового оздоровлення підприємства, то воно стоїть перед необхідністю в добровільному або примусовому порядку припинити свою господарську діяльність і почати ліквідаційні процедури.

Найбільш дієвим засобом запобігання банкрутства підприємства є фінансова санація, метою якої є покриття поточних збитків і усунення причин їх виникнення, відновлення або збереження ліквідності і платоспроможності підприємств, скорочення всіх видів заборгованості, поліпшення структури оборотного капіталу і формування фондів фінансових ресурсів, необхідних для проведення заходів санації фінансового і організаційно-технічного характеру.

Слід відмітити, що найширший діапазон форм має санація, що ініціюється самим підприємством до порушення кредиторами справи про банкрутство. У цьому випадку вона носить попереджуючий характер, повністю узгоджується з цілями та інтересами підприємства, підлегла задачам антикризового управління і поєднується із здійснюваними заходами внутрішньої фінансової стабілізації. Проте, санація вважається успішною лише в тому випадку, якщо за допомогою зовнішніх і внутрішніх фінансових джерел, проведення організаційних і виробничо-технічних заходів підприємство виходить із кризи (нормалізує виробничу діяльність і уникає банкрутства) та забезпечує свою прибутковість і конкурентоспроможність в довгостроковому періоді.

На нашу думку, до основних сучасних внутрішніх джерел фінансової стабілізації діяльності підприємства варто віднести: рефінансування дебіторської заборгованості; факторинг; продаж низькорентабельних основних фондів підприємства; зменшення витрат,

які відносяться на собівартість, і тих, які покриваються за рахунок прибутку, що залишається в розпорядженні підприємства; збільшення доходів підприємства та ін. У свою чергу, зовнішній механізм фінансової стабілізації діяльності підприємства має бути орієнтованим на санацію балансу підприємства, яка дозволяє зменшити непокриту збитки підприємства і покращити фінансовий стан, виводячи його на беззбиткову діяльність.

Отже, фінансова санація є одним із ефективних інструментів антикризового регулювання, застосування якої дозволяє не тільки уникнути банкрутства, але і значною мірою позбавити підприємство від залежності від використання позикового капіталу, прискорити темпи його економічного розвитку. Разом із тим, у господарській практиці в останні роки почастишали випадки застосування переслідуваного в кримінальному порядку механізму фіктивного банкрутства, тобто умисної самоліквідації підприємств через залучення значного об'єму позикового капіталу (в грошовій, товарній і інших формах) і нецільового його використання в інтересах окремих осіб, після чого суб'єкти господарювання оголошують себе банкрутами з метою ухилення від розрахунків.

Для вирішення даної проблеми пропонуємо, передусім, реформувати законодавчу базу в досліджуваній сфері, забезпечуючи дієвий фінансовий контроль, установлюючи чіткі та однозначні вимоги до порядку проведення фінансової санації і посилюючи відповідальність за їх порушення, у тому числі використання механізмів банкрутства для проведення «прихованої» приватизації чи уникнення розрахунків із кредиторами.

Самойлікова, А.В. До питання управління фінансовою санацією підприємства [Текст] / А.В. Самойлікова, І.В. Сич // Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 6-8 травня 2014 р.: у 2-х т. / За заг. ред.: О.В. Прокопенко, О.В. Люльова. - Суми : СумДУ, 2014. - Т.2. - С. 402-403.